

SZEGED

Munkaszakszervezet és kiadóhivatal: Kölcsey-utca 6. (Prófétaszálló, I. emelet 6.) Telefon 15-33. A „Szeged” megjelenik hétfő kivételével minden nap. Egyes szám ára 200 korona. Előfizetési árak: Egy hónapra Szegeden 4000, Budapesten és vidéken 4100 kor.

Hirdetési árak: Félhasábon 1 mm. 50, egy hasábon 100, másfél hasábon 150 K. Szövegek 25 százalékkal drágább. Apróhirdetés 100, kövér betűvel 200 K. Szövegek közlemények soronként 800 K. Nyitlér, családi értesítés 1400 K. Többeszi feladásnál árengedmény

IV. évfolyam.

Szeged, 1923 szeptember 21, PÉNTEK.

214-ik szám.

A németek.

1914. óta a sorsunk egy kerékvágásban halad az övökével a poklok minden stációján keresztül, még ma sem tudni, milyen állomások és miyen végő rendeltetés felé. De akár milyen szakadékos utakon hepergetett meg bennünket a végzet, a közvélemény mindig a német példát nézte vezércsillagul és mindig úgy hitt a németekben, mint az Isten kiválasztott népében.

— Hja, a németek! — mondogatják a háboru alatt az utc-sarkokon és a kavéházakban. — Azok pusztá ökölrel agyonverik minden ellenségüket. Hiszen ha nekünk olyan hadvezérek volnának! Hiszen ha a mi diplomataink olyan nagyszerűen tudnának dolgozni! Hiszen ha nekünk is olyan urakodónk volna, mint Vilmos császár! Ahol németek vannak, ott muszáj győzni az egész világ ellen is!

A háborus memoárokból kiderül, hogy a német diplomácia volt az, amely a szerbosztrák affért az egész világra „lokalizálta”, a német hadvezetés volt az, amely a világháboru mindjárt az elején elvesztette a marnei csatával és a német császár volt az, akit egy haragvó isten eszközlél választott a német nép elveszejtésére.

— Hja, a német márka! — mondták nálunk felcsillanó szemmel, mikor a véres háboru helyét a gazdasági ördöklés foglalta el. — Azt nem kell féltetni, mert azt nem lehet elpusztítani. Azzal tisztában van az ántánt, hogy az magával rántana frankot, dollárt, fontot. Hiszen ha mi olyan valutapolitikát tudnánk csinálni, mint a németek.

A mi koronánk ma sziderikus magasságban van a márka felett. A német pénz a rongypénzek szemé-dombjának is az aljára került. Még a szovjejrubel is fölülről néz le rá. S nem rántotta le magával se a frankot, se a fontot, se a dollárt. A márkát nem ragályos betegség ölte meg, a márka az elvesztett német háboru áldozata. Ha az ántánt vesztette volna el a háborut, akkor az ántánt pénze jutott volna dögrovásra.

— Hja, a németek! — vertük az asztalt, mikor a passzív ellenállás megkezdődött. — Az egyszerű nép, ha mi olyanok tudnánk lenni! A Ruhr-akcióba beletörök a foga Poincaré urnak! De most már igazán kőbe akadt a franciák kaszája! A német hadsereg elveszithette a háborut, de a német nép meg fogja nyerni. Micsoda példái az elszántságnak! A nagy öle is, meg a munkásság is! Hallatlan érdekes, ilyen még nem látott a történelem! Érthető, hogy ez a hősiesség még az ellenségnek is imponál. Most már Anglia is a németek mellé állt. Mussolini is odabuz. Az egész világ szimpátiája a németek mellé állt. Akárki meglássa, ebből új háboru lesz. A németek inkább Karthagó sorsára jutnak, de nem fizetnek!

S a német erő és a német pénz után ime a német kitartás is elvesztette a háborut: a passzív ellenállás politikája likvidál. Pedig minden igaz volt, amit a német népről hittünk. Türelmének, elszántságának, áldozatkészségének olyan példáit adta, amint ilyen arányokban valóban nem látott még a történelem. A német történelem legdicsőségesebb lapjait nem a háborus hadvezérek írják, hanem azok a polgári politikusok, akik az ellenállást megszervezték és bár maguk egymásután elbuktak bele, a hősi németek egész ideig megbirtok tartani a passzívítás sáncaiban. Egész a márkának olyan ieromlását, amelyenről eddig szintén nem hallott a gazdaságtörténelem. Ez már nem pénzügyi katasztrófa, ez olyan földrengés, mint a japáni volt, csakhogy nem egy két városra korlátozódó, hanem egy hetvenmillió birodalmat megrázó; a drágaságnak olyan szökőára, aminek nincs Ararát-hegye. Ez vagy a végső pusztulás,

vagy a menekvés utolsó órája.

A németek ezt választják s ki merné azt a bünt elkövetni, hogy megszólítani, vagy kigunyolni merné őket? A hibát nem most követték el, hanem akkor, mikor belementek egy küzdelembe, amelyre a kifosztott, legázolt nemzetnek egyéb fegyvere nem volt, mint a szenvedésekre való elszántsága. *Pozitívumok ellen nem lehet negatívummal harcolni* annak, aki győzni akar. A romantikus gesztusok ideje lejárt ebben a világban, amely minden szimpátiájával kitünteti a szenvedő romantikát, de a kisujját sem mozdítja érte.

Közel tíz éve egy kerékvágásban halad a sorsunk a németekével s mi mindig az ő példájukhoz igyekeztünk alkalmazkodni, legalább elgondolásban. Vajjon mai vereségüket úgy fogjuk-e fel, hogy az a reálpolitikához való visszatérés útja, amely amikor számot vet a nyomorúságokkal, amiket a vesztes vállalni kénytelen és viselni addig, amíg változtatni nem tud rajtuk, — ugyanakkor megtakarít olyan fölös és hiábavaló szenvedéseket, amelyek csak az áldozatok mértékét növelik és az erőt fogyasztják, de a jobb jövődőt nem hozzák közelebb, inkább messzibbre tolják?

Forradalom Bulgáriában?

Bulgáriai jelentés szerint a forradalmárok rohammal elfoglalták Clivan városát. A kormány Szófiában kihirdette az ostromállapotot.

A hivatalos Bolgár Távirati Iroda jelenti: Kureff bolgár belügyminiszter a sajtó képviselői előtt nyilatkozatot tett a kommunista párt agitációjáról, amelynek következtében szükségessé vált, hogy a kommunista párt vezeteli közül néhányat letartóztassanak és a kommunista pártkört bezárják. Ezzel az ügygel kapcsolatosan házkutatásokat is tartottak, többek között a kommunista pártkör helyiségében is, ahol okmányokat találtak, amelyek bizonyosságot szolgáltatnak arra nézve, hogy a kommunista párt az agrárpárt tudtával szeptember 16-án államcsinyt akartak elkövetni. A kommunista mozgalmát vezetősek, postások és telefonkezelők sztrájkja vezette volna be és ennek az lett volna a célja, hogy a kormány képtelen legyen rendelkezéseit továbbítani. A hatóságok kezeibe ezenkívül oly okmányok is kerültek, amelyek a moszkvai nemzetközi kommunista bizottság tevékenységére vonnak világot. A kommunista

államcsinyvel kapcsolatosan csupán kevés incidens merült fel, körülbelül 100 puskalövést adtak le és csupán három halott áldozata volt a kommunisták mozgalmának. Ezek között van Szamokov kommunista vezér is.

Dobrudzsában titkos kommunista fegyverraktárt találtak, amelyben fegyverek, revolverek, kézigranátok és egy gépfegyver volt. Ezek az események nem akadályozzák meg a bolgár kormányt abban, hogy a legerélyesebben lépjen fel, különösen a városokban tapasztalható újabb kommunista erőlködésekkel szemben, annál is inkább, mivel a vidéki városok és a falusi lakosság a kormány rendszabályait, amelyekkel Bulgária biztonságát mindenáron fenntartja, teljesen indokoltaknak találja.

A Bolgár Távirati Iroda illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján a leghatározottabban megcáfolja a külföldi lapok azon híreit, hogy a jugoszláv kormány jegyzéket intézett volna a bolgár kormányhoz amiatt, hogy bolgár területről szervezett bandák Jugoszláviába betörték volna.

Teljes katonai kormányzat Spanyolországban.

A spanyol hivatalos lapban rendelet jelent meg, amely valamennyi polgári kormányzót felmentette állásától és a tartományok igazgatásának biztosításával katonai kormányzókat bíz meg. A rendelet szerint az állam biztonsága és egysége ellen irányuló bűncselekményeket

katonai törvényszékek fogják intézni. Az épületekre csupán spanyol zászlókat szabad kitűzni.

Primo de Rivera tábornok a tegnapi elterjedt hamis hírek ügyében elrendelte a vizsgálatot. A vétkesek haditörvényszék elé kerülnek, amely 24 óra alatt meghozza ítéletét.

Demars a karcagi beszéd miatt.

Bratianu miniszterelnök elnöklésével tegnap Bukarestben minisztertanácsot tartottak, amely behatóan foglalkozott Horthy Miklós kormányzó karcagi beszédével. Az Adeverul értesítése szerint a ukaresti kormány a kisántánt kormányával közös demars érdekében eljárni szándékozik. A lap szerint arról van szó, hogy Románia, Csehország és Jugoszlávia kormánya együttes jegyzéket intéz a nagykövetek tanácsához azzal a kéréssel, hogy mivel Magyarország legfelsőbb személyisége ellenséges magatartást tanúsít, utasítsák el Magyarországnak azt a kívánságát, hogy a zálogjogokat feloldják. A kisántántra vissza kell térnie arra az álláspontjára, amelynek értelmében követeli, hogy a kisántánt képviselői foglaljanak helyet a jóvátételi és a leszerelési ellenőrző bizottságban. Az Adeverul cikke valamennyi román lapban élénk helyeslésre talált.

A miniszterelnök genfi tárgyalásai.

Az United Press genfi tudósítója azt jelenti, hogy Bethlen István gróf miniszterelnök tárgyalása még néhány napig tart és valószínűleg csak a Népszövetség tárgyalásának befejezésével ér véget. Minden remény megvan arra, hogy Bethlen tárgyalása ezúttal eredménnyel végződik. Egészen határozott kilátás van arra, hogy a magyar ujjáépítési és szanálási terv keresztülvitele nem ütközik akadályokba. Bethlen

gróf tárgyalása még ugyan nagyon súlyos, mert a kérdés igen bonyolult, de annyi bizonyos, hogy még ez év befejezése előtt, valószínűleg az év utolsó hónapjaiban Magyarország abban a helyzetben lesz, hogy megkapja azt a nagykölcönt, amely alapja lesz a teljes pénzügyi és gazdasági ujjáépítésnek.

Benes római látogatásának visszhangja.

A Prager Presse, mely tudvalevőleg hivatalos szócsöve Benes cseh miniszterelnöknek, tegnapi számában élesen kikel a lengyel lapok és egyes bécsi újságok ama közlése ellen, amelyek a külügyminiszter római látogatásának teljes kudarcáról szólnak és hogy azoknak alaptelenségét kimutassa, utal Benes római látogatásának többrendbeli sikerére. Legfontosabb eredménye az volt, hogy Rómában megállapították a két állam politikai irányelveit, amelyeket egységesen kívánnak követni minden közép-európai kérdésben. Ebből a szempontból tárgyaltak Rómában a magyar kérdést és Benes külügyminiszter abból indult ki, hogy Magyarország gazdaság restaurálása Cseh Szlovákia érdeke is. Kiemeli a félhivatalos újság, hogy az olasz álláspont tekintetben lényegesen közelebb áll a cseh felfogáshoz és általában Olaszország közelebb áll a kisántánt felfogáshoz, mint Angliához. Pénzügyi politikai kérdésben a római tanácskozások a legteljesebb eredményre jutottak. Megegyezés

járni léte arra nézve, hogy a cseh-szlovák köztársaságnak Olaszországgal szemben fennálló háborús adósságait olyan alapon fogják kezelni, mint általában a szövetségi közti tartozásokat.

A Népszövetség leszerelési bizottsága a garancia-szerződés folytatolagos tárgyalása alkalmával egy cikkelyt fogadott el, amely szerint a garancia-szerződéshez nem tag államok is csatlakozhatnak. A politikai bizottságban ked-

vezőleg ítélték meg az etiópiai császárságnak a felvételre vonatkozó kérelmét. A teljes ülésnek ajánlani fogják a felvételt. *Etiópia előzetesen még néhány feltételt teljesít: a rabszolgakereskedelem megszüntetése és a fegyverekkel való kereskedelem tekintetében.* A bizottság elhatározta továbbá, hogy teljes figyelemmel fogja kísérni a keletkaribai kérdést.

Görög elégtétel Olaszországnak.

Tegnap ment végbe azon feltételek egy részének teljesítése, amelyet a nagykövetek javasoltak az olasz határbiztosok meggyilkolása ügyének elintézésére. Phaleronban a görög hajóhad 21 isztül-ölvést tett, britt, francia és olasz hadhajók jelenlétében. Ugyanabban az órában a székesegyházban Tellini ezredes lelküdvéért gyászistentiszteletet tartottak, amelyen a görög kormány és a diplomáciai testület tagjai mind megjelentek. Az áldozatok holttestét Janinából Prevezahá vitték, itt a janinai görög polgármester, főtisztviselők és konzulátus tagjainak, továbbá az ellenőrzőbizottság tagjainak jelenlétében tegnap gyászszertartás volt. Azután a koporsókat hajóra tették, hogy Olaszországba szállítsák át. A korfui olasz főkonzul közölte a korfui hatóságokkal, hogy az olasz csapatok máris megkezdették a sziget kiürítését. A kiürítés az olasz főkonzul ígéretéhez képest szeptember 27-ig fog végbemenni.

A népszövetségi értekezlet által megállapított kikötések végrehajtása során a görög hadügyminiszter megjelent hivatalosan az athéni olasz,

francia és angol követségeken és kormánya nevében bocsánatot kért az olasz határmegállapító tagjainak meggyilkolásáért. Az áldozatok koporsóinak hajóratételét két görög gyalogszázad tiszteletadásával kísérte.

A Stefani jelentése szerint a janinai áldozatok holttestét tegnap este két torpedónaszád fedélzetére tették. A janinai Helén-gözs tisztelegő lövéseket tett. Graveri tolmács holttestét a parton hagyták, hogy később hazájába szállítsák. Az ünnepélyes szertartáson nagy sokaság vett részt. *Görög katonák vitték a koporsókat, amelyek közül feltűnt a görög királyi koporsója.* A hajóratételnél jelen volt a prevezai olasz konzuli ügynök és a vizsgálóbizottság titkára. Mielőtt a koporsót elhelyezték volna a fedélzeten, egy francia ezredes és egy görög ezredes, ki a tiszteletadó csapatokat vezényelte, beszédet mondott, kárhoztatva a gyilkosságot. Az ezredes szavaira Ellero altengernagy válaszolt. A gyászszertartás befejeztével két torpedónaszád a Sanmarcóhoz sietett és a koporsókat annak fedélzetére tették át.

Az olasz-jugoszláv konfliktus.

Reguláris olasz csapatok megszállták Fiumét.

A *Matin* külön tudósítója előkelő állású és a kormányhoz közel álló személyiség nyilatkozatát közli az olasz-jugoszláv tárgyalásról. E nyilatkozat szerint öt nap óta újabb jegyzékváltás folyik Róma és Belgrad között és pedig a következő pontok alapján: 1. Fiume és a mögöttes országrész Olaszországnak jutna. Cserében Olaszország elismeri Jugoszlávia fennhatóságát a kis B ross-kikötő, valamint a Delta fölött. 2. Az olasz-jugoszláv határt Szlavoniában Jugoszlávia javára rendeznék és szabad zónát állapítanának meg Jugoszlávia részére a fiumei kikötőben. 3. A két ország között a kereskedelmi szerződést mielőbb megkötnék és szoros gazdasági és kereskedelmi viszonyt teremtenének Olaszország és Jugoszlávia között. 4. Politikai és katonai egyezményt terveznek, amely Jugoszláviának közreműködést biztosít a Balkán és Középeurópa politikájában.

Ez a szerződéstervezet, amelyet titokban akartak tartani, kikötöi továbbá, hogy Jugoszlávia az Adriai-tengeren nem tarthat hadiflottát.

A francia kormány azon fáradozik, hogy a fiumei kérdésben Jugoszlávia és Olaszország részére elfogadható megoldást találjon. A kormány egy Danzig szabadváros mintájára készülő megegyezésre gondol. A *Temps* mai száma ezt a megoldási hírt közli és megjegyzi, hogy párisi politikai körökben azt hiszik, hogy a jugoszlávokat is kielégítően egy ilyen kísérlet.

A szkupstina tegnap délutánt tartotta első ülését a nyári szünet óta. A formáságok elintézése hosszú időt vett igénybe. Ezuán következett a demokrata párt interpellációja az olasz-jugoszláv tárgyalásokról. Amíg az ülés tartott, az illetékes tényezők újból felvették a tárgyalások fonalát Olaszországgal és azok jó mederben haladnak. A miniszterelnök környezetében úgy tudják, hogy Pasics október elején találkozni fog Mussolinival E tárgyalások új alapja *Fiume város területének kettéosztása*, amely a lakosság érdekeit nem érintené. Sándor király legközelebb ellátogat Romába és Viktor Emánuel király a látogatást Belgradban fogja visszonozni.

A német néppárt Stresemann ellen.

A német néppárt birodalmi gyűlési és a porosz tartományi gyűlési egyesült pártja, amely mögött tudvalevőleg a Stinnes- és a horogkeresztes reakcionáriusok állanak, határozatot hozott, amely a következőket mondja:

— A párt határozottan kifogást emel Stresemann változó irányu politikája ellen, amely mindenáron megegyezésre törekszik a gyűlölettel ellentétben az engesztelhetetlen franciákkal, de törekvése csak kapitulációra vezethet. A tárgyalások eredménye csak a Rajna- és a Ruhr-vidék elrablása lehet, amelyre még újabb teljesíthetetlen jóvátételi követelések következnek. A német nemzeti néppárt a gyengeség politikájának minden felelősségét elhárítja magától.

Poincaré és Baldwin találkozása.

Hivatalos körökben hangsúlyozzák, hogy Poincaré miniszterelnöknek Baldwin angol miniszterelnökkel történt találkozása igen fontos diplomáciai esemény. Baldwin Millerand köztársasági elnökkel és Poincaré miniszterelnökkel érintkezésbe lépett, mert kifejezésre akarta juttatni, hogy a szövetséges kormányoknak a Ruhr-megszállással szemben tanúsított ellenkezése miatt jelenleg megszakadt érintkezést bizalmassá tenni és a két kormány együttműködését újból megindítani óhajtja. *Poincaré kész a tárgyalást a német birodalommal újból megkezdni azzal a feltétellel, ha a német kormány*

visszavonja a passzív ellenállásra vonatkozó rendelkezéseit. Kívánatos lenne, ha Berliaben megértenék és meghallgatnák a hivatalos közleménynek azt a részét, amely megállapítja, hogy a két kormány között sem a célok tekintetében, nincs eltérés, sem az alapelvben nincs eltérés egyetlen kérdésben sem. Ami a Ruhr-megszállást illeti, talán lehetséges lesz eleget tenni Anglia aggályainak s figyelemmel lenni arra az álláspontjára, hogy hajlandó a megszálláshoz azzal a feltétellel csatlakozni, ha a megszállás katonai jellege megszűnik. De ez csak abban a mértékben történhet meg, amely mértékben Németország a maga kötelezettségeinek eleget tesz. Francia és angol körökben meglepődéssel nyilatkoznak a két miniszterelnöknek érintkezésbe lépéséről, amely lehetséges, hogy a további tárgyalások előjátékát jelenti.

A *Petit Parisien* írja: Baldwin nem csinál titkot ama nézetéből, hogy a Ruhr-vidék megszállása által Németországból pénzt nem csikarhatnak ki és hogy ennek a megszállásnak katonai jellegét a lehető leggyorsabban meg kell szüntetni. Sőt az a kívánsága, hogy ez a megszállás akár katonai, akár polgári, mielőbb véget érjen, mert félt, hogy a megszállás Németország egyensúlyát megingatja. De Poincaré nem az a ferfiú, aki ismételt kijelentéseit visszavonná. Ennek folytán azzal kellett számolni, hogy Baldwinnak értésére adta, hogy

Franciaország nem fog Németországgal megegyezni, amíg a passzív ellenállás tart. Ha a passzív ellenállás a Ruhr-vidéken megszűnik, akár Berlin beleegyezésével, akár nem, akkor a helyzet teljesen megváltozik. Ha Németország ingadozik, akkor Angliát nem lehet a tárgyalásokból kizárni, mert most már a jóvátételi kérdéseket végleg meg kell oldani. Valószínű, hogy Baldwin nem feledkezett meg Poincaré kijelentéséről, akivel annak idején határozottan tudatta, hogy sohasem volt arról szó, hogy a franciák a jóvátételi kérdést szövetségesek nélkül rendezzék. A félhivatalos lap azt hiszi, hogy a két államférfi kölcsönösen biztosította egymást, hogy kellő pillanatban, amely arra alkalmas, kész végleges rendet teremteni, hogy úgy a jövőben, mint a jelenben, minden bizonytalanságot megszüntessen.

A párisi déli lapok Poincaré és Baldwin tegnapi találkozását rendkívül óvatosan kommentálják. Az *Information* rámutat arra, hogy erkölcsli siker jegyezhető fel ez ezekben a pillanatokban az egyetlen, amit elérni sikerült. Németország nem fogja érteni, hogy Franciaország nagyobb világosságot követel és hogy más feltételeket kell szabnia, mint amelyeket Stresemann kancellár legutóbb ajánlott. A fődolog nem az, hogy azonnal jóvátételt érjünk el, mert hiszen az anélkül is kizárt dolog, hanem hogy Európát megóvjuk új megrázkódtatásoktól.

Tegnap esti párisi Reuter-jelentés szerint angol körökben híre járt, hogy a két miniszterelnök újabb találkozására csak akkor történik meg, ha ezt Poincaré kéri, ez pedig nem valószínű. A külső jelek után ítélve, Baldwin a tegnapi tanácskozás eredményével teljesen meg van elégedve. Bár a tanácskozáson semmiféle határozatot sem hoztak, a megbeszélés alkalmat adott a két miniszterelnöknek arra, hogy álláspontjukat jobban összehasonlítsák. Mint híre jár, az egyetlen kérdés, amit megvitattak, a jóvátétel kérdése volt.

Teljes megegyezés

a franciák és belgák közt.

A belga király tegnap Theunis miniszterelnökkel megbeszélést folytatott. A lapok jelentése szerint Poincaré és Theunis tegnapi párisi összejövetelén a két államférfi között teljes egyértelműség uralkodott a ruhrvidéki politika tekintetében. A minisztertanács tudomásul vette Jaspars külügyminiszter felvilágosítását a Brüsszel és Berlin között folytatott tárgyalásokról.

Stresemann a passzív rezisztencia feladásáról.

Stresemann birodalmi kancellár beszélgetést folytatott a belga nagykövettel. A beszélgetés során a kancellár egy memorandumot adott át a Ruhr-kérdés megoldására vonatkozólag a nagykövetnek, amely szerint Németország a Ruhr-vidéken feladja a passzív rezisztenciát. Felélelei között azonban elsősorban szerepel a Ruhr-vidékről elűzött és elítélt tisztviselők visszafogadásának, illetőleg szabadításának kérdése. Hír szerint a passzív rezisztencia feladása Németországban hetek, illetőleg hónapok kérdése.

Napi 18 000 frank sarc.

A francia megszálló hatóságok szóbeli közlése szerint Essen városára és kerületére minden más lefoglalás mellőzésével napi 18 000 frank sarcot kívánnak kivetni. A város ezt visszautasította.

A Rajna-vidék elszakítása.

A Rajna-vidék elszakítására irányuló mozgalom hívei Achenben vasárnap nagygyűlést rendeztek, amely viharos lefoyasu volt. A gyűlésen min/egy 10—15.000 rajna-vidéki lakos vett részt. A különválás hívei nagyobbára a belgák közül találhatók és mikor a németérelmű lakosság külön akcióra készült, sokat bántalmaztak köztük. Közben lövődöztek is és a lövöldözésnek sok áldozata van. A német rendőrség közbelépését megakadályozták.

Wilson újra elnök akar lenni.

A *Deutsche Allgemeine Zeitung* Párisból akként értesül, hogy Wilson újból jelöltetni fogja magát az Egyesült Államok elnökévé. Washingtonban és Párisban is nagy szenzációt keltett Wilsonnak ez a szándéka, mert most 67 esztendősen és nem hitték, hogy ismét alávesse magát egy választási harc fátalalmainak.

A szociáldemokrata párt forradalmi eszközöket hirdet . . .

(A Szege tudósítójától.) Ezt a kijelentést tette tegnap délelőtt a szegedi királyi törvényszék egyik tárgyalótermében a királyi ügyészség egyik tagja. Egy királyi ügyész, akinek a féleles magyar törvényeket mindenkinél jobban kellene ismernie, a szociáldemokrata pártot nevezte olyan pártnak, amelynek nincs más célja, mint az állam és társadalmi rend fölforgatása és a tömegek forradalmosítása. A szegedi ügyészkar egyik tagja használta ezt a kifejezést, holott az ügyésznek kellene elsősorban tudnia, hogy az olyan egyesület, vagy párt, amelynek egyrészt huszonnégy tagja ül a parlament ülés-termének padsoraiban, másrészt pedig belügyminiszterileg engedélyezett szervezetei törvényesen működnek, — nem lehet olyan párt, amelynek ne lenne más célja, mint az állam és társadalmi rend fölforgatása, illetőleg a tömegek forradalmosítása.

A szegedi törvényszék Wild Károly tanácsa tárgyalta tegnap délelőtt azt az ügyet, amelynek vádlottja Molnár János cipészsegéd volt, aki a szociáldemokrata párt szegedi csoportjának tagja. Az ügy előzményei még a múlt év telére nyúlnak vissza, amikor is a szociáldemokrata párt választmányja ülést tartott és ezen az új pártvezetőség választását készítette elő. Többek felhívására Szedlicska Lajos akkori párttitkár szemrehányást tett a kerületi szervezetek régi vezető tagjainak, hogy nem keltik föl a tagok érdeklődését a mozgalom iránt és általában csak nagyon kevesen járnak el a pártgyűlésekre. Szedlicska a részvétlenségért a kerületi szervezetek vezetőségi tagjait tette felelőssé. A kerületi vezetőségek tagjai közül elsőnek Molnár János öreg cipészsegéd szólalt fel. Beszédében azt fejtette ki, hogy a részvétlenségért a pártvezetőség a felelős. A pártvezetőségnek kellene a nemlétüket megvizsgálni.

— Fel kellene rázni a tagokat benutságukból — mondta —, forradalmosítani kellene őket . . .

E kijelentés elhangzása után a jelenlevő detektiv figyelmeztette Molnár Jánost, mire Molnár azonnal bocsánatot kért és kimagyarázta elszólását. Kijelentette, hogy ő a munkások érdeklődésére ériette a kifejezést. A belső életre mondta és nem gondolt a forradalomra, mint tár-

sadalomellenes cselekményre.

Az elszólás miatt a királyi ügyészség az állam és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló rendelet 5. szakaszába ütköző vétséget látott fentforogni és ezért vádat emelt Molnár János ellen.

Wild Károly tanácsa tegnap tartotta meg ebben az ügyben a főtárgyalást és azon a vádat dr. Liszkay Loránt királyi ügyész képviselte, a védelmet pedig dr. Eisner Manó ügyvéd látta el. A személyi adatok bemondása után Molnár János kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mivel ő csupán a párt belső ügyeiről beszélt a vezetőségi gyűlésen és egy percre sem gondolt társadalmi kérdésekre, illetve forradalomra.

Dr. Liszkay Loránt ügyész tartotta meg ezután vádbeszédét. Kifejtette, hogy a szociáldemokrata párt fölforgató célokért harcol és forradalmi eszközöket hirdet. Ennek alapján Molnár János, mint a kerületi szervezet vezetőségének egyik tagja, az inkriminált kiszólásban nyilván forradalmi eszközök érdekében szól. A vádat főtartja, kéri Molnár János elítélését.

Ezútan dr. Eisner Manó tartotta meg védőbeszédét. Alaposan megindokolt és kiépített beszédében bizonyította, hogy a királyi ügyész álláspontja téves. Nem lehet a szociáldemokrata pártról azt mondani, hogy forradalmi eszközökkel harcol, nem lehet azt mondani egyrészt azért, mert a pártnak miniszterileg engedélyezett szervezetei törvényesen működnek, másrészt a nemzetgyűlésen huszonnégy szociáldemokrata képviselő foglal helyet. Hogyan lehetne elképzelni, hogy az a párt, amelyet a kormány is elismer és tagjai pártot képeznek a magyar parlamentben, fölforgató és forradalmi célokért küzdene. Védenca fölmentését kéri.

A bíróság ezután ítélethozatalra vonult vissza. Majd néhány percnyi tárgyalás után kihirdette ítéletét.

Molnár Jánost fölmentette a vád alól. Magdává tette a védelem álláspontját és megállapította, hogy a forradalmi kifejezés csupán elszólás, mert nem a társadalmi mozgalomra értette, hanem a párt belső életére szól. Bűncselekményt nem lát fentforogni.

Az ügyész felebbezett.

Harminc százalékkal kevesebb egyetemi hallgató . . .

(A Szege tudósítójától.) A Kolozsvárról Szegegre helyezett Ferencz József-Tudományegyetem a hivatalos beiratás befejeződött. A dékán hivatalokban és a quaesturában már csak azok a hallgatók jelenkeznek színes származási iverikkel, akik nem iratkozhattak be szeptember tizenkedvetikéig és a dékán engedélyével most iratkoznak be és ezenkívül azok a hallgatók, akik tandíjmentességért folyamodtak. A pótbeiratkozók száma azonban elenyészően csekély és így a szegedi alma mater falai között ismét a csend uralkodik, mint a nyári vakációs hónapok alatt. Néhány terminust kérő és jogász kószál csak a dékán hirdető táblái előtt, de a mezsei hadak a beiratkozással elvégezvén egész félévre szóló látogatásukat, ismét elvonultak.

A széles folyosók keramikockáin visszhangosan döngnek a léptek, az előadótermek bezárt ajtaja mögött ünnepélyes komolyság árad ki, a falakra aggatott képsorozatok fölött pedig elárvultan szomorkodik az emlékeztető felírás, az egyik oldalon „L'université de Kolozsvár”, a másik oldalon „L'université de Szege” . . .

A néma épület néma folyosóin szomorúságot terjesztenek ezek a képek, a kolozsváriak is, a szegediek is egyaránt. A kolozsvári képek ötven év elvesztett eredményeiről beszélnek, szinte páratlanul nagyszerű eredményekről, a kolozsvári szabad egyetem gyorsütemű fejlődéséről. A szegedi képek legfeljebb a tiszaparti város vendégszeretét dokumentálják, de mivel céljuk az összehasonlítás, a vendégszeretet jelentőségét eltorpít a visszaemlékezés.

Összehasonlítás . . . Ötven évvel ezelőtt, amikor megnyílt a Ferencz József-Tudományegyetem, az 1872—1873. tanév első felére 258, a második felére 233 hallgató iratkozott be. Az utolsó kolozsvári normális tanévben, 1918—1919-ben 2570 volt a beiratkozott hallgatók száma. Az első szegedi tanévben, 1920—1921-ben 1003-ra csökkent az első félévre beiratkozott

hallgatók száma, a második félévre 1289 hallgató iratkozott be. A következő tanévben 1007, illetve a második félévben 970 volt a hallgatók száma, a múlt tanévben ismét ezernél valamivel több hallgatója volt az egyetemnek, de ebben az évben szomorú, szinte katasztrófát sejtető visszaesés következett be. A beiratkozásokat ugyan nem zárták le még teljesen és így végleges adatok nem állnak rendelkezésünkre, de mivel az elkésették és a tandíjmentességet kérő hallgatók száma nagyon elenyésző hányada lehet csak a rendszeres beiratkozás alkalmával felvett hallgatók számának, az eddigi eredményből nagyon szomorú következtetéseket kell levonni.

Eddig mindössze hatszáznyolcvan hallgató iratkozott be a szegedi egyetem négy fakultására az első éves gólyákkal és a régi hallgatókkal együtt és ez harmincszázalékos csökkenést jelent. Az orvosi fakultás első félévére alig hatvan hallgatót vettek fel, a jogi fakultásra kilencvenet, ami megdöbbentő visszaesést jelent még az elmúlt év erősen csökkent adataival szemben is, hát még ha a kolozsvári szabad egyetem adatait hasonlítjuk a mostani adatokkal össze.

Az évről-évre növekedő visszaesésnek többféle oka van, illetve többféleképpen magyarázzák, annyi azonban bizonyos, hogy lenne a szegedi egyetemnek több hallgatója is, lényegesen több, ha nem helyezték volna kapujában el a magyar egyetemek hétfejű sárkányát, a numerus clausus . . . A jelek pedig azt mutatják, hogy nem sokára elkövetkezik az idő, amikor a magyar egyetemek hétfejű sárkánya megemészti önmagát, mert már ebben a most induló tanévben sem iratkozott be annyi hallgató a Ferencz József-Tudományegyetem fakultásaira, mint amennyire azt annak idején Haller István kontingentálta. A Ferencz József-Tudományegyetem tanácsa azonban tiszteletben tartja a törvények rendelkezéseit, amelyek ridegen megtiltanak

minden határdtlépést.

Fölkerestük dr. Veszprémy Dezsőt, az egyetem ezidei rektorát, aki a következőképpen indokolta meg a hallgatók számának feltűnő csökkenését:

— Szeretik általában a hallgatók számának csökkenését összefüggésbe hozni a hatvanezer koronás tandíjakkal. Igaz, hogy ez a tandíj kissé magas, de csak látszólagosan az, mert azok számára, akik teljes tandíjat fizetnek, elviselhető. A dolog ugyanis úgy áll, hogy a közalkalmazottak gyermekei huszezer korona tandíjat fizetnek, azok a szegénysorsu hallgatók pedig, akik jól tanulnak, tandíjmentességet kapnak, a hatvanezer koronás tandíj tehát csak a tehetősebbeket sújtja, illetve ezeket nem sújtja és így csak azokra teher, akik nem tudnak elfogadható tanu'ási eredményt felmutatni. A hallgatók megfogyatkozásának okát én a súlyos megélhetési és kereseti viszonyokban látom. A magára utalt egyetemi polgár nem kereset annyit, amennyi fönntartásához és tanulmányi költségeinek fedezésére szükséges, tehát kénytelen abbahagyni az egyetem látogatását.

— A beiratkozásokról a quaestura jelentését még nem kaptam meg és így numerikusan nem tudom, milyen arányu a visszaesés. Azt azonban, hogy visszaesés van, tudom. Legnagyobb a visszaesés az orvosi fakultáson, ahol a tanulóvek rettenetes drágasága is visszaszorítja a hallgatószámot. A múlt évben még az orvosi fakultás első évfolyamának több volt a hallgatója, mint a jogi fakultás első évfolyamának. Most azonban megváltozott a helyzet. Ugy tudom, hogy az új jogászok száma most nagyobb, mint az új orvoshallgatóké. Ez is azt bizonyítja, hogy a súlyos megélhetési viszonyok okozzák a visszaesést. A joghallgatóknak ugyanis tanulmányaik mellett alkalmuk van bizonyos j'vedelmező mellékfoglalkozások elvállalására, az orvoshallgatók minden idejét azonban lefoglalják az előadások.

A Ferencz József-Tudományegyetemnek azonban mégis lehetett volna több hallgatója, mint amennyi van, mert a benyújtott felvételi kérvények száma jóval felülhaladja a felvett hallgatók számát. Az egyetem tanácsát azonban kötelezik Haller István törvényének rendelkezései és így számos diák hiába kopogtatott a szegedi alma mater kapuján. Az egyetem tanácsa nem nyithatott ajtót minden kopogtatásra . . .

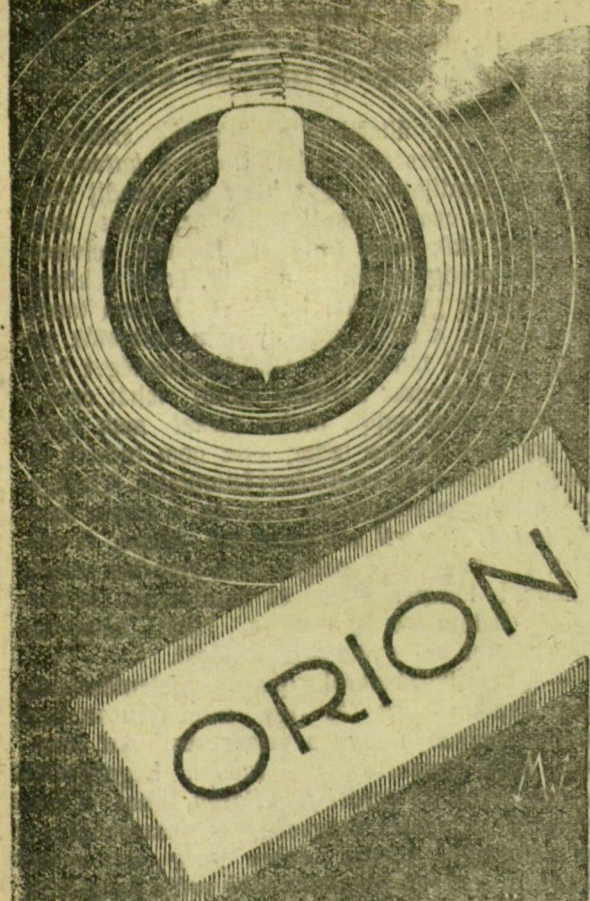
Az egyetem néma folyosóin visszhangosan döngenek a léptek, az előadótermek bezárt ajtaja mögött ünnepélyes komolysággal árad elő a tudományok illuziója, a falakon lógó képek fölött elárvultan szomorkodik a két felírás: „L'université de Szege” és „L'université de Kolozsvár”. Összehasonlításra kényszerítenek az elvesztett Kolozsvár szabad egyeteme és a vendéglátó Szege egyeteme között, amelynek ajtajában még mindig ott gubbaszt a hétfejű sárkány.

Kállay beszámolója a pénzügyi tanácsban.

A Országos Pénzügyi Tanács csütörtökön délelőtt Teleszky János elnökletével ülést tartott, amelyen Kállay pénzügyminiszter beszámolt a külföldön folytatott tárgyalásokról. Az ülésen részt vett Kállay pénzügyminiszteren kívül Lukács László volt pénzügyminiszter, Thöry Gusztáv kuriai elnök, Wlassics Gyula báró, a közigazgatási bíróság elnöke, Benedek Sándor, a bíróság másodelnöke, Fráih Zsigmond, Friedrich István, Simonyi-Semadam Sándor, Vargha Imre államtitkár és Eperjessy Sándor, a pénzügyi tanács jegyzője és a minisztériumok szakreferensei. A tanácskozás fél 11 órakor kezdődött és Teleszky János nyitotta meg. Elsőnek Kállay pénzügyminiszter szólalt fel s több mint egy óráig tartó beszédében ismertette a külföldi kölcson ügyében Geníben folytatott tárgyalásait. A miniszter tájékoztatása felölelte az összes momentumokat, amelyek a külföldi kölcson ügyében felmerültek. A pénzügyi tanács a miniszter nyilatkozatát meghallgatta, tudomásul vette, majd áttért a különféle vagyonszállási ügyek tárgyalására.

— 428 kilométer óránként. Ford William amerikai hadnagy megdöntötte a repülés gyorsasági világrekordját. Istelfieldben tegnap 428 kilométeres gyorsaságot ért el óránként.

HAZAI-GYART.

KAPHATÓ MINDENÜTT

Szüntelen kacagás

péntektől vasárnapig
a Belvárosi Moziban.

CIMRE ÖGYELJÜNK!

Irógépek javítását, karbantartását garancia mellett szakszertelen csakis a régi, jóhírnevű Első Szegedi Irógépjavitó Vállalat, **KEDDER SZAKÜZLETÉBEN** készíti. Uj és használt írógépek állandóan raktáron.
Telefon **363.**
CIMRE ÖGYELJÜNK! 501

Telefon: **Korzó Mozi** Telefon: Pénztár 1185.
Igazg. 455. Pénztár 1185.
Pénteken, szeptember 21-én

Kisasszony feleség.
(Janette házassága). Filmregény 7 felvonásban.
Főszerepben: **LENKEFFY ICA.**
Egyidejűleg:

Scheff a dutyiban.
Amerikai burleszk 2 felvonásban.

Előadások: A téli helyiségben 5 órakor, kedvező idő esetén 7 és 9 órakor a nyári helyiségben.

Telefon: **Belvárosi Mozi** Telefon: Igazg. 258.
Pénztár 582. Igazg. 258.
Szeptember 21-től 22-ig, péntektől vasárnapig

NAGY KACAGÓ ESTÉK!!!
FATTY-val

A kövér Don Juan. Legkiválóbb burleszk 5 felvonásban.
Self, a riportier. Amerikai komédia 2 felvonásban.

„Ó” és a szép nő. Kacagató vígjáték 1 felvonásban.
CHAPLIN a cukrászdában. Legújabb megjelenésű 2 iv. burleszk.

Előadások kezdete: Hétköznap 5, 7 és 9 órakor. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Petykó Károly divatszükszlete
Kelemen-utca 7.

(Kudrényi könyvkereskedés mellett) elvállal mindenemű szőrmejavítást és átalakítást. 989

Földbirtokok, földbérletek, házak és üzletek
eladását és vételét közvetíti

Petrik Antal nyug. állpt. tanácsos, O. F. B. által engedélyezett ingatlanforgalmi irodája, törv. bej. cég, **Szegeden.** Iroda: **Árkád-utca 7.** Telefon: 5-69 — Lakás: **Stáció-utca 8/b.** Telefon: 13-36.

Nincs tovább!...

(A Szeged tudósítójától.) A játékszenvedély szinte hihetetlen méreteket öltött, amióta a megélhetés gondjai egyre súlyosabban nehezednek a dolgozók vállaira. Amióta fizikai és szellemi munkával a legnagyobb erőfeszítés mellett sem lehet biztosítani a mindennapi legszükségesebbet, a kártyások annyira elszaporodtak, hogy a fővárosban már azt lehetne mondani, hogy minden második ember megtanult kártyázni és minden második ember délutánonként, esténként és éjjelenként a zöldposztós, hatszögletes asztalok előtt ül és nem elégszik meg a nyárs-polgári kaláberrel és preferánsszal, hanem egyre szenvedélyesebb hibe lesz a tiltott **házárd-játékoknak**, egyre többen és többen várják meg a hajnal első szürke sugarát, amint a kártyaszobák ablakain betéved a sápadt arcok ráncaira. A **koporsók** egyre szédületesebben forognak, szinte **coup**-kat sem várva és a **makaó**, a **chemin de fer**, a **baccarat** pedig egyre több áldozatot kíván. A fővárosban néhány év óta egyre-másra alakultak meg különböző cégek és társadalmi egyesületek védelme alatt a játékkaszinók, amelyeknek nincs más céljuk, mint a **kortálatlan kártyázás záródáig és lehetőleg minden ellenőrzés nélkül.** Régen az emberek szinte névszerint ismerték azokat a sápadt és beesett arcu embereket, akik egész életüket, nappalaikat és éjszakáikat a zöldposztós, hatszögletes és elipszis alakú asztalok mellett töltik. Ezek az emberek a társadalom gyógyításra váró betegei voltak, ma már azt lehet mondani, hogy ebből a szempontból **az egész társadalom beteg**, mert ma mindenki ismeri már a **baccszabályokat**, tudja, hogy **őre** veszélyes bevágni: ma már mindenki kártyázik.

A budapesti rendőrség időről-időre elszánja magát, hogy erélyes rendszabályokkal lehetlenné teszi a kártyázást és ezt a szándékát bejelenti a sajtóban is, azonban eddig még egyes nagyobb arányú razziaikon kívül, nem igen tett semmit. A razziaiknak pedig csak **momentán** eredményei voltak, egyes kártyások a bíró elé kerültek, néhány napig nem tombolt szokott mértékben a játék-szenvedély, azonban pár nap elmúltával ismét megjelennek a szmokingos urak és estélyi ruhás hölgyek, a munkás ruhájú proletárok és a foltozott szoknyájú munkásasszonyok — és a játék tovább tombolt: emberek vesztették el egész vagyonukat, emberek gazdagodtak meg, akiknek tegnap még semmijük sem volt és minden kártyás idegrendszerre lassan-lassan teljesen összeroncsolódott.

A játékszenvedély nem maradt izoláltan a fővárosban, hanem **szinte gyorsvonat sebességgel érkezett meg Szegedre is.** És rövidesen már olyan kaszinókban is játszottak, ahol azelőtt csak délutáni feketére és újságolvasásra gyűltek össze a polgárok. **A kaszinók után a kávéházak jöttek és ma már ott tartunk, hogy talán egyetlen olyan szegedi kávéház sincs, ahol a kártyaszobákban ne játszanának tiltott szerencsejátékokat.** A belváros egyik forgalmas pontján van egy olyan kávéház, ahol mintegy esztendeje estéről-estére egészen záródáig játszanak makaót, huszonegyest és chemin de fer-t. Ez a játék a kávéházban néhány hónap előtt annyira elfajult, hogy akkor, mikor a rendőrség emberei nem voltak a látáhatáron, egészen nyíltan és hangosan hallatszottak a croupier-k kiáltásai:

- **Tessék tenni!**
- **Mindenki tett!**
- **Nincs tovább!...**

És a játék megkezdődött, a zugkoporsókban egyre szedte áldozatait, — egyre többen állottak föl az asztalok mellől üres zsebekkel és lüktető vérrrel, hogy

nincs tovább!...

Ebben a kávéházban néhány hónappal ezelőtt megjelentek a rendőrség emberei és előállították a zughazardöröket. Ezután maga a kávéház tulajdonosa járt állandóan az asztalok között és ha talált olyan társaságot, amely még a rendőrség fellépése dacára is tiltott szerencsejátékokat játszott, szó nélkül kitessékeltte a kávéházból. Néhány nappal ezután tényleg megszűnt a játék ennek a kávéháznak kártyaszobájában és ezek az emberek áttették székhelyüket egy olyan kaszinóba, amely ugyancsak a belvárosban van, egy sörccsarnok fölött. A kaszinóban alig volt ellenőrzés, nyugodtan játszhattak, sőt a játék

egyre fokozódott. Olyan emberek — legnagyobb-részt kisemberek és iparosok — szédültek be a játékszenvedélybe, akik néhány héttel ezelőtt még össze sem tudták számolni a makaó francia kártyáin a pontokat. A kaszinó nyitott ablakain keresztül nemcsak a csöndes éjszakában hallatszanak a kártyalapok csapkodásának hangjai, hanem **délután egy órától kezdve szakadatlan.**

Mintegy két hét óta azonban a kártyázóknak egy része visszatért a Belváros egyik forgalmas pontján lévő kávéházba és a szerencsejáték folytatódott nemcsak a hátsó kártyaszobában, hanem a kávéház első helyiségében is. Jobbára egészen földhözragadt szegény emberek játszanak a kávéházban, igen sokan olyanok is, akiknek otthon többtagu családjuk van. Az iparosok és kisemberek nem tudnak mértéket és nehéz munkájuk után megszerzett kevés pénzüket a chemin gyehennájában vesztik el. **Ezt a hihetlenné és egyre nagyobb katasztrófákat előidéző játékszenvedélyt a rendőrségnek kell megakadályozni és letörni.**

Egyébként a rendőrkapitányság vezetője egyre több és több kétségbeesett névtelen levelet kap anyáktól és feleségektől, melyekben kétségbeesetten kéri a főtanácsost, hogy családjuk romlását akadályozza meg, mert ők teljesen tehetetlenül állanak fiaikkal, illetve férjeikkel szemben.

A rendőrségen már régen foglalkoznak ezzel a kérdéssel és dr. **Botlka Sándor** főtanácsos elhatározta, hogy **a közel jövőben teljesen le fogja törni ezt a pusztító szenvedélyt.** Sorra fognak kerülni az összes kávéházak és kaszinók és azok a kis kocsmák is, ahol biztonságban érzik magukat a megítélt játékosok. A detektívek már napok óta ezelőtt megkezdték munkájukat és sorban figyelik az összes nyilvános helyeket. Ezzel a szigorú és nagyszabásúnak ígérkező lépéssel remélhetőleg a rendőrség fogja végre kimondani, hogy

Nincs tovább!...

Magyarország megbizottja Angorában.

Magyarországnak egy képviselője érkezett ide és megbeszélésekbe bocsátkozott a kormánnyal. A legközelebbi időre várják egy albán bizottságnak is a megérkezését.

A magyar kormány kiküldötte az angorai magyar követség felállítására vonatkozólag tárgyal a török kormánnyal. Személyről természetesen még nem történt döntés és az erre vonatkozó híresztelések csak pusztá kombinációk. Az egyik hír szerint **Tahy László**, a mostani prágai követ lesz az angorai követ.

A borrendeletet pénteken közli a hivatalos lap.

A nemzetgyűlés ülésének elnapolása folytán a nemzetgyűlés bizottságai által már elfogadott és tárgyalás céljából napirendre tűzött új bor-törvényjavaslat a folyó évi szüret előtt nem volt letárgyalható. Mint a **Magyar Távirati Iroda** értesül, a kormány a törvényjavaslathoz fűződő mezőgazdasági érdekekre és a már küszöbön lévő szüretre való tekintettel a javaslat egyes fontosabb és már a szüretelést is érintő rendelkezéseit rendeletileg szabályozta. A kormány erre vonatkozó rendeletét a **Budapesti Közlöny** holnapi száma közli. (MTI.)

Varga Mihály költő-gyárosnál **Szeged**
Telefon 469. 22 **Radi-utca 4.**
Mindennemű költéláru, zsinog, zsák, ponyva, szőlőkötöző fonalak és háló **guaríron kapható.**

KÜLÖN MÉRTÉKOSZTÁLY!
DIVAT CIPŐKÜLÖNLEGES-SÉGEK!

Minőségben, árban, szépségben utólréhetetlen a
Robitsek-Cipő
Feketesas-utca 16. 646

Hirek

— **A világbéke felé...** San-Franciskóban Quick Harry amerikai vegyész olyan mérgező gázt talált fel, amelynek ereje sokszorosan nagyobb a világháborúban használt mérgező gázokénál. Gyilkoló erejét a minap próbálták ki. Egy óriási épület fedelzetére több ezer tengeri nyulat tereltek és közéjük dobtak egy gázbombát. A szerencsétlen állatok néhány másodperc múlva élettelenül terültek a földre. Később a tanulmányozók is bementek, de kis híja, hogy ők is szerencsétlenül nem jártak. Megállapították, hogy ha San-Franciskó valamelyik legnépesebb utcájába egy bombát dobának el, *legább 100.000 ember elpusztulna.*

— **Ami sürgős, de késik...** Ismeretes, hogy a kormány új tervezetét dolgozta ki a hatósági munkaközvetítés szabályozására, a tervezet szerint az eddigi kerületi beosztás megváltozik, többek között a szegedi munkaközvetítő hivatal körzete is jelentősen csökken. A kereskedelmi miniszter tervezetét a *csütörtöki* postával, tehát szeptember huszadikán kapta meg a polgármester. A kísérő levélből legnagyobb meglepetésére azt olvasta ki, hogy a város tanácsa *legkésőbb szeptember tizenötödikéig* közölje a miniszterrel a tervezetre vonatkozó észrevételeit. A polgármester — mit tehetett mást — kérelmével ráírta a levélre, hogy „érkezett szeptember huszadikán”. Az egészről pedig az a tanúság, hogy a kormánynál is késik néha az, ami sürgős, mert hiszen odafönn is vannak hivatalok és van bürokrácia, nem csak a szegedi torony alatt.

— **Engesztelés napja.** Csütörtökön ünnepeleik a zsidók az engesztelés napját, jómkippurt. A két szegedi zsinagóga megjelent a hívőkkel, akik egész napi böjöléssel, áhitatos imával szentelék meg legnagyobb ünnepüket.

— **Inséges termés Szatmármegyében.** Szatmármegyének északi részében, az Ugocsa határ felé 30 körzetben olyan rossz volt az idei termés, hogy a lakosság legnagyobb része nyomorog. Nem is szólva arról, hogy az őszi mezőgazdasági munkálatokat nem tudták elvégezni.

— **Oláh Dániel meghalt.** Az első ellenforradalmi kormány demokrata hirtől meghalt szegedi székelye ezért elnöke, Friedrich István egy kisgazdát és egy munkást is beállított a kabinet tagjai sorába. A kisgazda-miniszter sokorópártiak *Szabó István* volt, a földmivelügyi minisztérium élére nevezték ki, a munkás-miniszter pedig *Oláh Dániel* vasesztergályos, aki munkügyi miniszter lett. Oláh Dániel nyílt eszű, okos ember volt és nemzeti szociáldemokratának vallotta magát. Minisztersége, mint különben az egész Friedrich kormányé, nem bizonyult tartósnak. Most arról érkezik jelentés, hogy a javakorbéli, 44 éves ember Bilatonfüreden elhunyt. Halálának okáról a szűkszavú jelentés nem tájékoztat.

— **Cukorrépaért — cukorrészvény.** Cukoripari körökben élénken kommentálják azt a tényét, hogy az egyik cukorgyárunk cukorrészvénnyel fizeti a környékbeli gazdáknak, uradalomoknak a cukorrépaért. A szőlősi cukorgyárról van szó, amelynek részvényei egyelőre csak a tőzsdei magánforgalomban szerepelnek.

— **Vonatösszeállítás három halottal.** A Magyar Távirati Irodának a magyar államvasutak igazgatóságától nyert értesülése szerint az 1099. számú tehervonat első kocsija Ercsi állomásról éjjel 1 órakor eddig még fel nem derített okból a nyílt vonalra megfutamodott és Ercsi—Ferenc-major állomások között az 1057. számú tehervonattal összeütközött. Az összeütközésből kifolyólag az 1057. számú vonat mozdonya megsérült, a kocsik kisiklottak. A kocsik mindkét forgalmi vágányt elzárták. Reggel 5 órakor az egyik vágányt már szabadá tették. Az 1057. számú vonat személyzete közül *Kelemen István* vonatvezető, *Rátkay Bálint* vonatkezelő és *Pintér Pál* vonatfékező meghalt. *Márkus Mihály* és *Gál János* vonatfékező megsérültek. A szigorú vizsgálatot megindították.

— **A Meteorológiai Intézet időprognózisa:** Változékony hűvös idő várható, helyenkint esővel.

Az aranyparitást csak minőségben érték el a Robitsek-cipők. Az árak olcsók.

Óráját javitassa Babosnál, Oroszlán utca 6. 532

— **Gyorsaság nem boszorkányság...** A rendőrség hivatalos közlönye, a *Magyar Országos Tudósító* jelenti:

„A **Érredő Magyarok Egyesülete** szeptember 19-én este 7 órára Sörház-utca 3. sz. alatti székházában kerületközi gyűlést jelentett be a főkapitányságon, amit a rendőrség tudomásul vett. Az ülést megnyitó **Lőrincz Antal** bevezető beszédében üdvözölte a jogtalan toborzás ügyében annakidején letartóztatott és a szabadrábra helyezett **Apor Viktort**. Az üdvözlést a közönség éljenzéssel fogadta. A kirendelt hatósági biztos figyelmeztette az elnököt, tartózkodjék **Apor** üdvözlésétől, mert ez blüntett feldcsérésnek vétéségét képezi. Az elnök tiltakozott a figyelmeztetés ellen, s e tiltakozását a gyűlésen résztvevők élénk felzúdulása kísérte. Az elnök a hatósági figyelmeztetésnek nem engedelmeskedett és a jelenvoltak is ellenszegültek annak. Erről a hatósági biztos a gyűlést feloszlatta. A hatósági biztos ezen fellépése teljesen jogos és törvényes volt, mert **Apor** és társai ellen az ismeretes toborzás ügyéből kifolyólag a büntető eljárás még ma is folyamatban van, azt az ügyész még nem szüntette meg, csak szabadrábra helyezését rendelte el.”

Eddig a *Magyar Országos Tudósító*, amely tudvalevőleg egyedül jogosult a rendőri híreknek a lapokkal való közlésére. A *Magyar Országos Tudósító*, amelyről elárulhatjuk, hogy csupán a Magyar Távirati Iroda R. T. egyik íróosztályát jelenti, tehát mint látjuk, pontosan és részletesen számol be az **ÉME. tegnap este 7 órakor tartott üléséről — ma délután 4 órakor**, tehát alig husz órával az esemény megtörténte után, mikor már a fővárosi reggeli lapokból is tudomást szerezhetett mindenki a dolgról. És még mondja valaki, hogy a XX. században a táviró, telefon, szikratáviró és repülőgép korszakában — a gyorsaság nem boszorkányság.

— **Nyolcszáz holdat ad a város a szegedi vitézeknek.** A Vitézi Szék kérelmére a tanács elhatározta, hogy a városi közlegelőkből nyolcszáz holdat kihalás a szegedi illetőségű vitézek számára. A földet megfelelő parcellákban ötvenéves bérletként kapják meg a vitézek.

— **Vasárnapra emelik fel a dohányárakat.** A dohány árát a dohányjövődék igazgatósága az anyagdrágulás és a munkabér emelkedése miatt vasárnap ismét emeli. A drágaságról szóló jelentést a hivatalos lap vasárnap megjelenő száma hozza és a drágulás, hír szerint, 100—150 százalékgig terjed. Leginkább a finom dohányfajtákat drágítja, azonban az olcsóbb fajták drágulása is eléri a 100 százalékot. Ennek a drágulásnak szeptember 1-én kellett volna bekövetkezni.

— **A röszei plébánia felszentelése.** A röszei plébánia épülete nem régen elkészült és az egyházi hatóság már ideiglenesen meg is bízott egy lelkészrel a plébánosi teendők elvégzésével. Az új röszei plébániát vasárnap szentelik fel ünnepi istentisztelet keretében.

— **A csillaghegyi gyilkosság.** A késő esti órákban rendkívül fontos jelenés érkezett a budapesti főkapitányságra, amely a csillaghegyi gyilkossági kísérletre vonatkozólag adatokat tartalmaz. Az adatok szerint a *gyilkos egy rovatmultu fiatalember*, akire az eddig megadott személyleírás pontosan ráillik és akinek nevét is sikerült megállapítani. **Angyal Lajos** detektív-felügyelő autón indult a gyilkosság gyanúsítottjának megkeresésére, akinek tartózkodási helyéről információi vannak a rendőrségnek. A detektívek munkájával kapcsolatosan a főkapitányság daktiloszkópiai osztálya is megkezdte a felvett fénykép megvizsgálását és ha sikerül ujjlenyomatot találni, nagymértékben elő fogja segíteni a nyomozást. A nyomozás munkájának eddigi eredményei felől **Andréka Károly** főkapitányhelyettes a következőket mondotta: A rendőrség határozott irányban keresi a gyilkost, akinek nevét és közelebbi adatait nem lehet nyilvánosságra hozni, mert ez a nyomozás munkájának ártana. Nincs kizárva, hogy a közeljövőben jelentős fordulat áll be. Az eltűnt és bejelentett elmebajos fiatalember után a nyomozás folyik, mert lehet éges, hogy a két eset között szoros kapcsolatot találjanak. Biznak abban, hogy a tetteseket még a mai nap folyamán elfogják. A súlyosan megsebesült **Bartha** állapotában *javulás állott be*. Kezelőorvos azt mondotta, hogy az állapota veszélytelen és így a műtétet elhalasztották.

— **A helyettes tanítónők fizetése.** A helyettes tanítónők fizetése állandóan aktuális kérdés a torony alatt, mert a város tanácsa sohasem talált olyan megoldást, amely egyszerűen mindenkorra kiküszöbölte volna minden elégedetlenséget. Az elmúlt tanév folyamán ugyszólván minden hónapban megjelent a helyettes tanítónők bájos, de harcias küldöttsége a polgármester előtt és azt szorgalmazta, hogy a helyettes tanítónői fizetéseket a tizenegyedik fizetési osztályba sorolt városi tisztviselők mindenkorai fizetése alapján állapítsa meg a város tanácsa. A tanács mindig adott valami javítást, de ezt a megoldást nem alkalmazta soha. Az idén ismét felmerült a kérdés. A csütörtöki ülésen foglalkozott vele a tanács és végre a helyettes tanítónők régi kivánságának lényegében való feljlesztését határozta el. E vil g kimondotta a tanács, hogy megadja a helyettes tanítónőknek a tizenegyedik fizetési osztályba sorolt városi tisztviselők mindenkorai fizetését — a *lakbér kivételével*.

— **Szaporodnak Ausztriában a takarékbetétek.** Az elmúlt hónapban a nagy bécsi bankoknál és takarékpénztáraknál a betétek 392.5 millió koronát tettek ki, tehát 33.5 százalékkal többet, mint július havában.

— **Az egyetem kutyája.** A tudományegyetem életani intézetének kutyára van szüksége kísérleti célokra. Átírt tehát a vá oshoz és kérte, hogy a tanács utaljon ki egy megfelelő, nagy, egészséges kutyát a gyepter raktárából. A tanács a kérelmet teljesítette és utasította a köztisztviselési hivatalt az alkalmas kutyát kiválasztására.

— **Robbanás a Ganz-gyárban.** Ma délután 4 órakor a Ganz Danubius gép-, vagon- és hajógyár r.-t. M. der-u. 9. szám alatti telepén *robbanás történt, amelynek négy halottja van.* A gyártelepen a kisvasútnak a kocsijában munkások ócskavas és ré hulladékot töltöttek az öntödébe való szállítás végett. *Hirtelen nagy dörrenés közben az egyik kocsi tartalma felrobbant és az ott dolgozó munkások megsérültek.* A sebesülteket a menők részvételével az első srgélyben. Megállapítást nyert, hogy az ócskavashulladék között *egy éles gránátfej volt*, ami a kocsi alá való zuhanáskor felrobbant. Rendőrbizottság ment a helyszínre és megindult a nyomozás annak a kiderítésére, hogy hogyan került a robbanóanyag a vashulladkok közé és hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— **A világ leghisebb repülőgépe.** Érdekes kis gépeket gyárt újabban a Dehavi land repülőgépgyár. Együ éses, egyfedelű repülőgépek ezek, hat lóerős motorral felszerelve. Szélességük 10 méter, hosszú áruk 20 méter, magasságuk 3 méter. Ára 200 font sterling, vagyis mindössze 20 millió magyar korona.

Olcsó fürdőkádak Feketénél. Telefon 10—72. 23c

Kállay dr. jogász-irodát Pallavicini-utca 3 alatti fogadó egész nap. Telefon 89. 779

Szeptember
22-én, 23-án,
szombat, vasárnap

ATLAS

amerikai kalanddráma
II. részben, 10 felvonásban a

Korzó Moziban.

WIRTH ES ÜVEGES
IRÓGÉPSZAKÜZLETE
SZEGED, SZENTGYÖRGY-TÉR 5. — TELEFON 345.

Írógép javítás
kellék
jókabartartás

Sokszorosító, másoló, számozó, számozó ellenőrző pénztár-
GÉPEK SZAKSZERŰ JAVÍTÓ MŰHELYE.
Specialitások törött írógépek javításában. 543

— A letenyei határincidenssel vegyes bizottság foglalkozik. Nagykani sáról jelentik, hogy jugoszláv és magyar vegyes bizottság fogja megvizsgálni a letenyei határincidens ügyét. A magyar bizottságban a magyar belügy-, külügy- és honvédelmi miniszter képviseltette, a vámország egy magasrangú tisztje lesz ezenkívül Bódy zalavármegyei alispán. A bizottság csütörtökön kezdi meg munkáját. A megszállott területen élő horvát munkások átjárnak magyar területre dolgozni. Az incidens egyik szombat este történt, amikor a horvát munkások fegyvertelenül akarták átlépni a letenyei határt, amiért az egyik magyar vámőr rendre asította őket. Az egyik horvát munkás szidalmazni kezdte a magyar vámőrt és kapájával ráamadt. A többieket is arra bujtogatta, hogy üssék a magyart. Több munkás rátámadt a magyar vámőrre, mire az fegyverét használta. Lövés dördült el és a golyó, amely a bujtogató munkást találta, halálos volt. A horvát munkások ezután rendben eltávoztak.

— Nem hagyták jóvá a kórházi orvosok fizetésrendezését. A törvényhatósági bizottság, mint ismeretes, még a múlt évben besorozta a közkórházi orvosokat a város rendes tisztviselői státuszába, ami fizetésük rendezését jelentette. A belügyminiszter most arról értesítette a tanácsot, hogy a közgyűlés határozatát nem hagyja jóvá, mert a kórházi orvosok az elmúlt évben már kaptak egyszer fizetésemelést. A tanács most visszair a belügyminiszterhez, hogy a helyzetről helyesebben informálja, mert a közgyűlés nem emelte, hanem rendezte a kórházi orvosok fizetését.

— Elszaporodott a lépéi komp. A vámfelügyelő bejelentette a tanácsnak, hogy a lépéi komp kikötőhelye teljesen eliszaporodott és ez nagy mértékben akadályozza a forgalom lebonyolítását. A tanács utasította a mérnöki hivatalt, hogy a kompot sürgősen hozassa rendbe.

— KÜLFÖLD. Meséből érkező hír szerint Budjurban szeptember 17-én reggel erős földrengés volt. Részletek hiányoznak. Mesében könnyebb földlökést éreztek. Kárt nem okozott. — Odessza kikötőjében hosszabb idő óta először kötött ki külföldi hajó, hogy gabonával rakodjék meg. Minden előkészítő munkálattal befejezték a berakáshoz. Kilenc évi szünet után szeptember 15-én hagyta el az első jármű, a Csicserin nevű hajó a kikötőt, hogy a török partokra hajózzék. — Kínai csapatok megtámadtak egy japán hajót és több embert magukkal vittek. Az illetőként nagy váltságdíjat követelnek. — Moszkvában az állami politikai igazságszolgáltatás az utóbbi napokban számos elfogatást rendelt el, amely Moszkvában nagy feltűnést keltett, mert olyan egyenekről van szó, akik a szovjet szervezetében befolyásos állást viselnek és az orosz kommunista párt tagjai.

— Tízszerezésre emelték az autózvizsgálat díját. A kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki az autózvizsgálati díjak feemelése ügyében. A rendelet szerint a miniszter a vizsgálati díjakat ezer szalékkal, vagyis a régi díjak tízszerezésére emelte.

Olcsó bevásárlási forrás:

festékekben, kész olajfesték, zománcok minden színben, kence, butor- és kacsilakkok stb. kaphatók

Birn Simon, Margit-utca 12. sz.

PAPLANOK legszebb kivitelben készülnek legolcsóbb árban REISER PAPLANGYÁRÁBAN Telefon 624. Szeged, Oroszlán-utca 8, Endrényi papírkereskedés mellett. 607 Régi paplanokat újja átdolgozza.

Hozza be Vigye be tört aranyát és ezüstjét eladni, ékszereit javíttatani és átalakíttatni az **Ékszeriparba** Takaréktár-utca 20. sz. Dr. Gróf-palota. 637 Tulajdonos: **WEISSBERGER LÁSZLÓ.** Egy jó házból való fiu tanonc felvétetik.

HORDÓ!

Prima

boros hordók kaphatók

Unghváry Sándornál Nagykőrösön. 289

Levélbeli érdeklődésre szívesen válaszolok.

TÖZSDE

A Devizaközpont árfolyamai. Valuták: Osztr. kor. 0.2770—0.2990, Márka 0.00015—0.00025, Szokol 58800—63200, Kor. dinár 21200—22600, Léva 18300—19400, Lei 9300—10600, Lengyel m. 0.0700—0.0865, Lira 880—935, Fr. frank 1167—1233, Belga fr. 950—1005, Sv. frank 3460—3686, Angol font 89000—93400, Dollár 19800—20900, Holland forint 7760 8200, Dan korona 3520—3740, Svéd korona 5170—5500, Norvég korona 3125—3345, Napoleon 69200.

Devizák: Bécs 0.2770—0.2990, Berlin 0.00015—0.00025, Prága 58800—63200, Belgrád 21200—22600, Szófia 18300—19400, Bukarest 9200—10500, Varsó 0.0700—0.0865, Milanó 870—925, Páris 1152—1218, Brüsszel 950—1005, Zürich 3440—3660, London 88500—92900, Newyork 19500—20600, Amsterdam 7760—8200, Kopenhága 3520—3740, Stockholm 5170—5500, Krisztília 3125—3345.

A Szegedi Kézművesbank mindennemű tőzsdei megbízást a legpontosabban végez el. 17

Zürichi tőzsde. Nyitás: Páris 33.50, London 2568, Newyork 565.50, Milanó 25.27 $\frac{1}{2}$, Hollandia —, Berlin 0.000003, Bécs 0.0079 $\frac{1}{2}$, Osztrák bélyegzett —, Szófia 5.32 $\frac{1}{2}$, Prága 16.96, Varsó 0.0020, Budapest 0.03125, Bukarest 2.55, Belgrád 6.15.

Zürichi zárlat: Páris 33.50, London 2568, Newyork 565.50, Milanó 25.30, Hollandia 222.50, Berlin 0.000027, Bécs 0.0079 $\frac{1}{2}$, Osztrák bélyegzett —, Szófia 5.32 $\frac{1}{2}$, Prága 16.96 $\frac{1}{2}$, Varsó 0.0020, Budapest 0.0310, Bukarest 2.60, Belgrád 6.10.

Értékpapírok vételét és eladását és mindennemű tőzsdei megbízásokat pontosan bonyolít le **Károlyi-utcai Kroó-Bank** 104

Károlyi-utca 2 és Feketesas-utca 8, sarok. Telefon 9—78 és 12—59 Az ADRIA biztosító társaság főügynöksége.

BRANN ÉS SZÖSTY KÖRÖNKÉVÉTELÉ.

Felelős szerkesztő: LOVIK KÁROLY. Kiadó: „Szeged” lapkiadóvállalat r.-t. Nyomja: Délmagyarország-nyomda, Szeged.

Ifj. Zsemberi József

ócskavas-, fém- és palackkereskedő 715 Szeged, Boldogasszony-sugár utca 40. Telefon 15-24.

Világhírű **MODIANO** Club specialité cigarettapapír és hüvely egyedüli főelárusítója viszonteladók részére **Kovács Henrik** papírnagykereskedő Szeged, Kölcsey-utca 4. 729 Telefon 10—48.

Faszén M é s z

csomagolva 639 darabos és oltott **KLEIN B. VILMOS R.-T.** Telefon 13—37.

Tőzsdepapírok vétel, eladása Kelen-bank sára megbízást elfogad Telefon: 66 és 262

578

HAL Szerdán, pénteken, szombaton és vasárnap nagymennyiségű élő tiszai fehér hal és apró ponty méltányos áron kerül forgalomba a Rudolf-téri halcsarnokban.

ELADÓ

péntektől kezdve folytatólagosan harminc szobából álló szállodaberendezés, nevezetesen: réz butorok, ágyneműek, matracok, ottománok, székek, asztalok, csiszolt tükrös szekrények és tükrök, valamint kávéházi és vendéglői berendezések

Szegeden, Vaspálya-utca 4. sz., Bristol-szálloda. Telefon 11-41.

Butorozott szobát

keres konyahasználattal színesznő. Leveleket „Ár mellékes” jellegre a kiadóhivatalba.

APRÓHIRDETÉSEK

Csipke (Hecserli) naponta frissen passirozva kapható. Maschek, Róka-utca 8, I. emelet. Telefon 14-18. 636

Bőrkabátok

férfi és női, készen és méret után. Mikszáth Kálmán-u. és Mars-tér sarok. Bőrruhagyár. Telefon: 14—73, 5—24. 119

Hirdessen ebben a rovatban!

Tüzipát (száraz) bükk, tölgy, cser, hasás és do-rong állapotban, valamint pék-fát is szállít (cseh, román import és belföldi) és elsőrendű faszenet **A LABORVÉDELMI FATERMELŐ R.-T.** Budapest, VII., Rakóczi-ut 38. Sürgőnyim: Laborcia, Budapest. Telefon: József 118—43. 595

Babakelengye, szmirna szőnyeg

sürgősen eladó. Polgár-utca 24, II. emelet. 722

HAZAI TEXTILIPARI R.-T.

JUTA SZÖVŐGYÁRA 523

Szeged, Bocskay-utca 8/b. Telefon: 5—32. Gyártelep: Rokusi feketeföldek 57. Telef. 2 02. Budapesti iroda: V., Nádor-u. 38. Telef. 52 58.

Korszakot alkotó új felfedezéssel

gyarapodott az amerikai növényviaszok és amerikai növényolajból gyártott VILÁGHIRŰ

HARRY

593

CIPŐPASZTA nagyszerű minősége

Magyarországon már mindenütt forgalomban van!!

Minden jobb üzletben kapható!

Vigyázz! Csak az a valódi, amely dobozon a HARRY szó rajta van.

„ORBIS”

Műszaki Részvénytársaság Fióktelepe

Szeged,

Tisza Lajos-körút 52. Telefon 7-54.

Raktárról szállít:

Armaturákat, szivattyukat, csöveket, fittingekeket, gatter- és körfűrészlappokat, szalagfűrészeket. Motoros cséplőkészleteket és mindenfajta gazdasági gépet, golyós csapágyakat. Benzint, petróleumot és amerikai kenőolajokat. 699

Értékpapír kurzusokat

a leggyorsabban és legpontosabban közül Önnel a

Magyar Távirati Iroda

szegedi fiókja Szeged, Somogyi-utca 11. Telefon 17—60.

A hivatalos értéktőzsde-nyitást 11 óra 45 perckor,

tőzsdezárlatot

13 óra 45 perckor bemondják Önnel telefonon; magánforgalmi jelentések 11:30-kor, 14:30-kor, 17:30-kor és 19:30 kor.

Hivatalos deviza-jelentések

Budapestről, Newyorkból, Párisból, Zürichből, Berlinből és Prágából.

Telefonjelentésekre előfizetéseket a nap minden órájában elfogadunk.

Permanens szolgálat reggel 7-től éjjel 1 óráig.